

Nordenskiöldin Koillis-väylä.

1878—1879.

Uusi noppapeli.

Pelissäännöt.

A. Kukin pelaaja hankkikoon itselleen jonkin vähäisen esineen tunnusmerkiksi sekä 30 pelimarkkaa, joiksi myös sopii ottaa rusinoita, pähkinöitä y. m. Kaikki merkit asetetaan asemalle N:o **1**; kassaan maksaa jokainen **15** pelimarkkaa. Ensin teikataan, kuka pääsee alkamaan, jonka jälkeen tämä heittää yhdellä nopalla ja muuttaa merkkinsä yhtä monta asemaa eteenpäin, kuin nopan silmät näyttävät, luke-matta sitä asemaa, jossa merkki viimeiseksi oli; sen perästä tulee lähimmän kumppanin vuoro vasemmalla puolen j. n. e. myötäpäivään.

B. Asemalla N:o **42**, joka on koillis-väylä, pitää jokaisen pelaajan välttämättömästi käydä, jonkatähden se silmä-luku, jolla jokin heitto voittaa tämän aseman numeron, luetaan asemalta takaisin. — Pelin voittaa se, joka ensimmäisenä jollakin heitolla tasan pääsee asemalle N:o **64**, josta on sama sääntö, kuin asemasta N:o **42**.

C. Kun matkustaja jollekin asemalle tultuansa saa siirtyä eteenpäin tahi taksepäin jollekin toiselle asemalle, ei hänen tule noudattaa sitä sääntöä, joka uuttaa asemaa koskee.

D. Aina, milloin maksu on saatava tahi annettava, mutta sen määrä sanomatta, maksetaan ja saadaan yhtä paljon, kuin heitto osottaa.

E. Etevin ja edellisiä tärkeämpi on kuitenkin se sääntö, ettei kukaan saa riidellä. Järjestyksen ja kunnan ylläpitämiseksi valitsevat pelaajat järjestysvoudin, joka julki lukee kunkin aseman säännöt, johon tullaan, ja tarkasti valvoo sääntöjen noudattamista. Joka kerta kuin säännöistä tahi heittovuorosta poiketaan, riidellään tahi epäjärjestystä tehdään, ylöskantaa vouti syylliseltä ja maksaa kassaan **1** markan. Sattuvat riitaväitteet ratkaisee myös vouti.

SÄÄNNÖT ASEMISTA 1-64.

1. Professori Nordenskiöld lähtee matkalle 30 p:nä Kesäkuuta v. 1878 Tukholmista Trondhemiin ja Tromsöhön. — Jokaisen, joka tahtoo olla sen ravakan pohjoismatrustajan seurassa, pitää kassaan maksaa **15** pelimarkkaa.

3. Katrineholmin rautatien-pysäyspaikassa maksetaan kassaan siitä oivallisesta illallisesta ryyppyineen, joka saatiin kielletyn pääsyoven takana, halpa hinta **2** m. Joka viimeisenä lähtee matkalle, hänen ei kuitenkaan tarvitse jätteistä antaa enempää kuin **1** m.

5. Lähtö Tromsöstä 21 p:nä Heinäkuuta v. 1878; joka on yhdellä heitolla tähän pääsnyt asemalta **1**, saa heti heittää toistamiseen, mutta muutoin hän kassaan maksaa heiton määrän.

7. Kelpo saappaista ja turkista, jotka kylläkin tullevat tarpeen olemaan, saapi tässä maksaa.

8. Jos ei tässä onnistu tulevalta kerralla saada 6 viskatuksi ja päästä Karian merelle, niin itätuuli ajaa matrustajan länteen päin Grönlannin tielle.

9. Tässä molempain teiden yhdyspaikassa saadaan yhteentulon iloa viettää siten, että heitto luetaan kaksinkertaisesti.

11. Mustan hylkeen pyydöstä saadaan palkkio kassasta.

13. Vaigatsin saarella ovat Tohtori Almqvist ja Dosentti Kjellman tilaisuudessa tutkia kasveja Heinäkuun 30 p:nä. Tieteellinen työ palkitaan kassasta.

14. Laivat „Vega“ ja „Lena“ purjehtivat 1 p:nä Elokuuta „jääkellarin“ nimellä niin pahoin tunnettuun Karian mereen. Siitä taitavuudesta ja menestyksestä, jolla Vega laivan päällikkö Louis Palander on laivaa kuljettanut, saadaan jokaiselta myötä matrustavalta **1** m.

15. Nordenskiöld kantaa luurangon sekä muita harvinaisia kaluja erästä samojedi-haudasta. Semmoisesta haudan ryöstöstä maksetaan sakko.

16. Muutamain tshuktschilais-majan luona kuolleiden ja haudattujen valaskalan-pyytäjäin jälkeen jäänetten peretten eduksi pannaan rahankeräys toimeen; kukin pelaaja maksaa siis rahankeräyksen toimeenpanijalle **2** m., joista tämä kassaan suorittaa puolet, mutta tietysti itse pitää toisen puolen.

17. Tervehdyslaukauksen kustantamiseksi Sibiriakoffin saaren ohitse mentäessä saadaan rahaa kassasta.

18. Dicksonin sataman suulla näkyy karhu, jota kaikki ampuvat pyssyillänsä, mutt' eivät osakaan siihen ennenkuin useiden laukauksien perästä. Pelaaja saapi heti taas kerran heittää ja saa, jos viskaa 6, karhuun osumaan sekä siirtyy asemalle **24**, mutta jos hän ei heitä 6, saa hän hukkalauskuksestaan kärsiä sen, että muutetaan takaperin yhtä monta asemaa, kuin nopan silmät osottavat.

19. Matkaseura saapu Dicksonin satamaan, joka on saanut nimensä Göteborgin tukkukauppiasta Oskar Dicksonista, jolle on tullut hyvin ansaittua arvoa ja kunniaa suurenmoisista raha-avusta pohjoisnapa-retkiä varten ja viimeiseksi siitä, että hän 150,000 kruunulla osti Vega laivan ja antoi sen nykyisellä retkellä käytettäväksi. — Tämän jalomielisen tieteitten suosijan kunnioitukseksi ammutaan täysi tervehdyslaukaus, johon rahat otetaan kassasta.

20. Matkustusta estää Elokuun 10 p:nä niin paksu sumu, ett'ei aseman numerokaan näy. — Matrustajan täytyy siis istua yksi vuoro viskaamatta.

22. Tällä kohtaa kulkee matkue lähinnä Nordenskiöldin-vuonon eli -lahden*) sivutse; heitosta saa lukea kaksi vertaa.

23. Elokuun 19 p:nä, eikä siis täyttä kuukautta siitä kuin Tromsöstä lähdettiin, mennään vanhan mailman pohjoisimman niemen eli Tscheljuskinin kärjen editse. — Tämän paikan hyvin tehdystä kuvasta, jonka tanskalainen Luutnantti Hovgaard on antanut „Ny illustrerad tidning“ nimiseen sanomalehteen, maksaa sen toimitus varmaankin mielellään kassasta heiton määrän.

24. Se, joka joutuu karhun pariin, kun ei ole onnellisella laukauksella sitä kaatanut **18** asemalla, säikäytetään takaisin asemalle **18**. (Katso sääntöä C.)

*) Retken mainio johdattaja Professori Nils Adolf Erik Nordenskiöld syntyi Suomessa Helsingissä 18 p:nä Marraskuuta v. 1832, kävi Porvoon kymnaasin läpi ja opiskeli Helsingin yliopistossa. Vuonna 1857 maisteriksi ja tohtoriksi vihiittynä muutti hän samana vuonna Ruotsiin ja kutsuttiin täällä v. 1858 professoriksi ja intendentiksi valtionmuseon kivennäis-osastoon Tukholmista. Nordenskiöldin monien pohjoisnapa-retkien rivi alkoi jo vuosira 1858 ja 1861, jolloin hän oli osallisena kahdessa retkessä Huippuvuorten saarille. Samaan seutuun ja Grönlantiin johdatti hän retkiä vuosina 1864, 1868, 1870 ja 1872—1873 sekä kahta eri matkustusta Jenisei joen suuhun vuosina 1875 ja 1876.

26. Kahdesta kelpo suorsasta, jotka Tohtori Stuxberg ampui Lintusaaren luona Chatangan lahdella, saadaan maksu kassasta.

27. Eräältä saarelta saadaan peura kiinni ja se vie onnellisen pyytäjensä suorastaan eskimolais-kodalle, joka on asemalla **31.** (Katso sääntöä C.)

28. Pelaaja saa tässä viskata vielä kerran ja voittaa, jos saa 6 viskatuksi ja mursu-eläimeen osumaan, 6 markkaa kassasta, mutta muuten hän syrjään-ampumasta sakoitetaan heiton kaksinkertaisella määrällä.

29. Koljutschin-lahden luona, ainoastaan noin kahden päivän matka retken päämaalista, Ostkapin kärjestä, estävät jäät Vegaa edemmäksi matkustamasta, ja ankuri lasketaan Syyskuun 18 p:nä, vasta 10 kuukauden takaa jälleen nostettavaksi. — Saa siis kärsivällisesti maltaa mieltänsä ja olla yhden vuoron viskaamatta.

30. Napapiirin yö alkaa; joka tänne joutuu, saa jäädä olemaan, kunnes joku toinen tulee paikalle ja käy hänen sijallensa taikka siksi kuin joku pelikumppaneista tulee asemalle **42**, s. o. koillisväylälle, jossa tapauksessa päästään tälle asemalle (k. säänt. C), ja 3 markkaa palkaksi hyvästä kyydistä maksetaan päästäjälle.

31. Tschuktschien kieltä oppiaksensa käy Luutnantti Nordqvist katsomassa näitä miellyttäviä serkkujamme heidän kodissaan. Yökorttierista Jatirgin' ukon talossa maksetaan kassaan **1** markka.

33. Suuri tschuktschilais-päämies Vasil Menka tulee nskollisten alamaistensa vetämänä ja kunnioittaa Nordenskiöldiä luonakäynnillä sekä lahjoittaa kaksi peurapaistia. Näiden antamisesta laivamuonaksi saadaan maksu kassasta.

34. Luvattomasta viinan anniskelusta Tschuktscheille maksetaan järjestysvoudille sakkoa heiton määrä.

35. Menkan mieli vilkastuu varsin erinomaisesti Reymerholmin kymmenkertaisesti puhdistetusta viinasta ja hän tanssii positiivin mukaan. Siitä huvituksesta, jota tästä on läsnäolijoille, saadaan kultakin pelikumppanilta **1** markka.

36. Jouluiilo pohjoisnavalla. Lämpimällä punssilla täytetyn maljan ääressä muistellaan kotia ja isänmaata monella sydämen sanalla ja hetkeksi unhotetaan asentotilan totisuus. — Kassasta saadaan joululahja.

37. Hirveä pakkanen; jos tähän tullaan, asemalla **7** itseään varustamatta turkilla ja suurilla saappailla, saadaan

maksaa paleltumain parantelemisesta; mutta joka on ollut asemalla **7**, se saa kassasta toimeijaisuutensa palkinnon.

38. Lämmintä 5 astetta; kassasta saadaan yhtä monta markkaa.

39. Luutnantti Giacomo Bove lähtee, valaanpyytäjä Jonsen seurassaan, uudenvuoden-päivänä v. 1879 kävelyille ja huomaa pieneltä mäeltä sulaa vettä vähintäänkin kolmen penikulman laajuudelta. Kun tälle asemalle pelattaessa ensi kerta tullaan, saadaan palkkio kassasta, mutta jokaiselta seuraavalta kerralta, kun joku tänne tulee, saa hän maksaa.

40. Aliluutnantti Brusevitz toimittelee ahkerasti jään paksuuden ja meren syvyyden mittauksia. — Kultakin pelaa-jalta saadaan tästä **1** m.

41. Vihdoinkin, 294 päivää eli lähes 10 pitkää kuukautta sulkeuksissa oltua, koittaa pelastuksen päivä, ja 17 p:nä Heinäkuuta v. 1879 ollaan pois lähdön hankkeissa. — Jään aukihakkuun vaivasta maksetaan kassaan.

42. Urhea kolmikertainen hurraa kaikuu laivankannelta, kun Vega, upeasti löyhyellen kaikilla laivassa olevilla lipuilla ja jokaisen kanuunan jyskiessä, 20 p:nä Heinäkuuta v. 1879 menee Behringin-salmesta, Aasia oikealla ja Amerika vasemmalla puolella. Harras eläköön-huuto nostetaan retken älylliselle johdattajalle, pohjolan Columbukselle, jonka nyt täytettyä urotöytä, mikä on vuosisadan suurimpia, varmaankin ilolla ja innostuksella tervehtii sekä hänen syntymäseutunsa että koko isänmaa. — Se, joka heti tasan osaa tälle asemalle, saa siirtyä eteenpäin Yokohamaan, asemalle **47** (k. säänt. C), jota vastoin se, jonka on täytyntä monta kertaa viskata tänne päästäksensä, saa jatkaa kulkuansa tavallisella tapaa.

45. Ankara raju-ilma Japanin rannikon edustalla. — Ei ole hyvä antaa itseänsä sille alttiiksi, vaan viisainta on rientää takaisin asemalle **42.**

46. Erästä kertoelmasta, jonka Luutnantti Nordqvist on Japanista lähettänyt Helsingfors Dagblad'iin, saapi se, joka ennen on ollut asemalla **31**, palkkion kassasta, mutta kaikkein muiden täytyttyä kassaan maksaa.

47. Laiva käy ankkuriin Yokohamassa Syyskuun 2 p:nä ja matkaaajat vastaanotetaan hyvin ansaituilla kunnian-osoituksilla; heille pidetään suuret puolipäiväiset, joissa kaikenmoisia ruokia Hilda Tadin kokkikirjan oivallisten neuvojen mukaan tarjotaan. Hänen Keisarillinen Korkeutensa Kita-Shira-Kawano-Mya selittää mitä kauniimmalla tuppisaksan-kielellä Norden-

skiöldin ansioita. — Tuo onnistunut puhuja saa jokaiselta pelaajalta 2 markkaa, mutta jättää jalomielisesti puolet kassalle.

48. Lennätinsanomia sataa joka haaralta, niiden seassa myös yksi muutamilta Kaivopiistossa juhlivilta Helsingiläisiltä. Semmoinen puuha maksaa! Sananlennätin-maksu suoritetaan kassaan.

49. Amoy'n kauppalassa tulee sananlennättimellä Ruotsin kuninkaalta Oskar II:lta Vasili Menkan nimitys metaljikantajaksi hänen monesta ansioistansa. Joka asemalla 35 käymättä saapuu tänne ja tahtoo mitaljia anastaa, saa sakkoa, mutta joka on sillä asemalla ollut, saa lukea heittonsa kaksinkertaisesti.

50. Auringon veli ja kuun serkku, taivaallisen Kiinan valtakunnan nuorekas Keisari Tsai-Tian (syntynyt v. 1870) nimittää Nordenskiöldin kolmen napin mandariniksi ja päivänvasikan ritariston ritariksi. — Nimityksen lunastusraha maksetaan kassaan.

52. Kun matkailijat kulkevat Singaporen editse ja Malakka-salmesta, tulee Nordenskiöldin vastaan Kuningatar Pomadine, joka paitsi runsaita lahjoja tarjoo hänelle koko Panoraman valtakunnan sekä oman mustan sielunsa ja kätensä, jos vieras luopuisi enemmistä pohjoisretkistä ja hänen kansansa kääntyisi etelämaille. — Jos pelaaja tässä tahtoo heretä pelaamasta ja alkaa udestaan, saa hän kerran heittää ja kassasta nostaa heittonsa määrän kaksinkertaisesti, mutta jos hän haluaa peliänsä jatkaa, niin ei saa mitään.

54. Ceylonin saarella kutsutaan Nordenskiöld elefanttirsastuksiin. — Elefantinjohtajalle tulevat juomar rahat maksetaan kassaan.

56. Adenissa Bab-el-Mandebin ja Punaisen meren suulla käydään maalle Araapiaan, jossa onnistuu saada nuori kameeli pyydytyksi. — Tämän lähettämistä Kuppelinin menaseriaan Helsingin rautatien-torille saadaan palkka kassasta.

58. Suezin kanavalla ei Nordenskiöldin tarvitse maksaa kanavarahaa, ja heitosta luetaan kaksi sen vertaa.

59. Joka Kreikan saaristoissa joutuu karille, on auttamattomasti hukassa, ellei hän seuraavalla kerralla viskaa 5 ja voita peliä; mutta jos hänen ei onnistu saada 5, täytyy hänen toistamiseen alkaa asemalta 1, kuitenkin tarvitsematta tehdä uutta panosta kassaan.

60. Eipä yksin paavikaan, Hänen Pyhytensä Leo XIII, voi suurelta vääräuskolaiselta kieltä ansion tunnustamista, vaan lähettää hänelle paavillisen pullan. — Tämän lunastusraha maksetaan kassaan.

62. Gibraltarissa juonittelevat Englantilaiset ja ovat kateudesta pakahtumaisillaan, kun Ruotsalaisten on onnistunut tehdä niin uskalias urotyö. — Tässä sentähden saa istua yhden vuoron heittämättä.

64. Nordenskiöld lähestyy Skandinaviaa. Suuret suosion-osotukset odottavat häntä. Kaikki tahtovat kunnioittaa miestä, joka koillis-väylän löytämisellä on tehnyt maallensa niin suuren kunnian ja oman nimensä kuolemattomaksi. Joka ensin tähän pääsee, se voittaa pelin ja saa koko kassan, mutta hänen pitää kuitenkin, jos vouti on kunnolla tehnyt tehtävänsä, antaman tälle $\frac{1}{15}$ eli joka 15 markasta yksi.

SÄÄNNÖT ASEMISTA I—XIV.

II. Myrskyn tuottamain vahinkojen korjaamista varten suoritetaan maksu kassaan.

IV. Tässä päästään Frans-Josefin vuonon eli lahden luona olevalle Payer-vuorelle, joka on saanut nimensä kuulusasta itävaltalaisesta pohjoisnavan-kävijästä Julius Payerista, joka vuosina 1868, 1872 ja 1874 oli osallisena retkissä Pohjoisella Jäämerellä ja osaksi myös niitä johdatti. — Kassasta saadaan palkinto vuorelle nousemisesta.

V. Venematkasta jalon kauniilla Frans-Josefin vuonolla maksetaan kassaan.

VI. Joka on tullut Bismarckin niemelle, anastaa kaikista vastaväitteistä huolimatta jokaiselta pelikumppanilta 1 markan.

VII. Kauniin grönlantilais-koiran Torossyn ostosta maksetaan kassaan.

VIII. Jonka onnistuu tavata Grönlannin iäkstä luotsinvanhinta kotosella, hän saa sen kohta viemään itsensä asemalle 9. (Katso sääntöä C.)

X. Gillis-maa tulee näkyviin. Tälle on nimen jättänyt Hollantilainen Giles, joka jo vuonna 1707 sen löysi. — Tarkemmin oppiakseen tuntemaan tätä niin perin tuntemantonta maata täytyy olla yksi kerta heittämättä, mutta saa palkkion kassasta.

XI. Näillä seuduin maanpiiriä pääsi englantilainen pohjoisnavan-kävijä Parry vuonna 1827 korkeimmalle pohjoislevyn asteelle, $82^{\circ}45'$ pohj. lev., missä milloinkaan ihminen on käynyt. — Tässä paikassa, ainoastaan $7^{\circ}15'$ eli 76 penikulmaa pohjoisnavasta, on siis paras tilaisuus tehdä se Englantilaisen Cheyenen puolustama, tietysti jokseenkin helppo koetus, että ilmapallossa lennetään pohjoisnavalle. — Joka on tullut tälle asemalle, saa heti 3 heittoa perätysten, ja jos hän joka kerta viskaa 6, on hänen onnistunut päästä pohjoisnavalle ja hän voittaa pelin; mutta jos se häneltä ei onnistu, saa hän alkaa uudelleen asemalta **1**, kuitenkin tarvitsematta tehdä uutta panosta kassaan.

XII. Kettua, joka on kavala eläin, on hyvä karttaa, ja parasta siis jäädä sille asemalle, jossa viimeiseksi oltiin.

HELSINGISSÄ,

Suomalaisen Kirjallisuuden-Seuran kirjapainossa,

1879.